

Barcelona, 12 de febrer de 1989

Estimat amic,

Aprofito un moment d'avui, diumenge, que estic lliure, per fer-te només quatre ratlles. Tinc molts problemes a la feina i no em queda ni un minut per a les coses que em vénen de gust. Però a partir del mes de març, o sigui, d'aquí setze dies, cinc hores, trenta-quatre minuts i deu segons, no t'estranyi que les meves cartes siguin d'una llargària descomunal o, potser que, com tem la Rosa, se m'acabi la corda i no sàpigues mai més res de mi perquè passaré a ser un inútil total i, llavors, assegut en un banc, al sol, com un paràssit, tururut viola...!

Resulta que abans d'ahir, divendres, em van donar els papers de la meva renúncia a continuar essent un digne funcionari de la Caixa. Els vaig signar amb un plaer contingut i, al cap d'una estona, me'ls tornaven amb un gargot del director adjunt, senyal evident que l'empresa està conforme a passar-me a partir de primer de març a la situació de permís especial amb sou -amb menys sou, les coses com siguin-...

Sí senyor, ja em tens en la mateixa situació que tu que, més o manco -que diuen els mallorquins- es pot considerar com de pre-jubilació. Es clar que tinc la sort de comptar amb una part del sou, cosa que no m'obligarà a treure el fetge per la boca amb altres ocupacions. Hi ha infinitat de companys que em feliciten i em tusten l'esquena plens d'enveja. No cal dir que els comprenc i que, tot i que per dins estic molt content, els he de recordar que tots ells podrien trobar-se en la mateixa situació si tinguessin els mateixos anys que jo, i que això no és pas cap ganga. I que n'hi ha molts que s'hi troben i que tremolen només de pensar que els ho poden oferir. Alguns, perquè no sabrien què fer. D'altres, perquè han fet carrera a la feina i quan deixin de ser el sots-director d'això o el cap de departament d'allò, estaran tan descentrats com un peix a dalt d'un arbre.

Els problemes ara comencen amb la Rosa. I sort que tinc el

meu estudi al pis de sota, que si haguéssim de coincidir tot el dia en el que és la nostra residència habitual, acabariem malament. Tots aquests dies no fa altra cosa que insinuar-me que m'arrençarà la pell de l'esquena a tires si em comporto com un jubilat. I qualsevol dels meus comentaris -seriosos o en conya- la treuen de polleguera. La Rosa és una mestressa de casa que s'ha pres el seu paper a consciència -tot ho fa a consciència, ella-, i que no està disposada a deixar d'airejar la casa a partir de les vuit del matí, cosa que vol dir que abans de les vuit tothom ha d'estar de peus a terra per poder obrir els balcons i espolsar els matalassos. Amb això em significa que no em vol veure fer el dropo ni tan sols cinc minuts. Quan, per calmar-la, li dic que aniré a buscar el pa cada dia, se m'emprenya més i es posa a buscar-me ocupacions dignes i, sobretot, amb horari fix.

Tota aquesta explosió de problemes domèstics, que exagero, però que sé que es produiran, no minva ni per un moment l'excitació que sento perquè a partir del primer de març seré, bé que amb limitacions, l'amo del meu temps. I el teu exemple, les coses que m'expliques de com t'ho passes i el nou color de la teva pell, em suggereixen plaers gairebé no confessats. A part que sé que realment, ara podré escriure al meu aire, com si fos un autèntic professional. I ho dic en el sentit d'aquells autors anglesos que hem vist a les pel·lícules, que dediquen un temps de la seva vida a escriure, mentre que la resta poden llegir, contestar la correspondència dels admiradors -admiradores, si pot ser-, revisar la premsa, escriure una carta de protesta al Times perquè el dia abans no va encertar el pronòstic del temps, ser al club per prendre el te de les cinc -uix!-, passejar una estona, sentir una conferència i sopar a les vuit abans de veure a la la televisió una pel·lícula antiga que ens va passar per alt en el seu temps. Se'm fa la boca aigua, noi!

Sé que somio despert. En primer lloc, perquè aquesta mena de vida tampoc no em satisfaria i, en segon lloc, perquè continuaré anant de bòlit. Quan un ha nascut per ser un bastaix, només la parca el pot alliberar d'aquesta condició i, encara... Per al primer de març ja tinc concertada una visita en un col·legi de l'Ajuntament i, com que ara ja no puc dir que no, l'agenda se m'omple de compromisos de totes menes. Si fins ara per culpa de l'horari només podia anar a tot estirar a escoles de la perifèria barcelonina, ja hi tinc anotades visites a escoles de Bellpuig, Anglès, Terrassa, Girona i

d'altres llocs tan o més allunyats del meu rovell de l'ou.

La qüestió és que em preparo per al gran canvi. I si estic tan ocupat és perquè ensinistro tan bé com puc el meu successor a l'oficina, tant perquè és un bon company que s'ho mereix com perquè no tinc ganes que em truquin algun dia perquè hi hagi de tornar a aclarir algun punt que pot haver quedat fosc. Mai no m'havia adonat de les coses que hi arribava a fer! No són feines importants ni d'una gran envergadura, però en quaranta anys havia acumulat una sèrie de punyetetes que només feia jo i que ara, a l'hora de cedir-les, es fan difícils d'explicar. Amb tot, però, sé que seguiré mantenint-hi un contacte, una bona relació. En tants anys hi he lligat bones amistats. A part que tenim una associació del personal bastant poderosa, amb uns locals esplèndids, al peu del Tibidabo, que es pot dir que no he freqüentat per falta de temps, però que ara tindrés més a l'abast. Hi ha una piscina que a l'hivern té l'aigua tèbia i a cobert, i que a l'estiu, quan li treuen l'inflable que la recobreix et deixa torrar al solet. Una delícia, diuen els que hi van sovint...

Perquè vegis que la meva maquineta no té res de gasiva, t'envio una altra fotocòpia de la meva última carta perquè la puguis arxivar al teu aire. Vaig ser jo qui, amb l'ajut d'una guillotina, la vaig escapar de mala manera perquè ocupés menys lloc dins el sobre. O sigui que, d'ara endavant, prohibit parlar-ne malament!

Llegeixo divertit el que em passes sobre en Bru i en Martí Pol. D'això se'n diu cinisme! Aquests dies el noi s'ha fet notar molt amb l'afer del Teatre Lliure que suposo que et deu haver arribat i que no et repetiré. Només et puc dir que hi ha hagut un escàndol considerable, que els de la Conselleria se l'han envainada -a mitges, només- i que els del Lliure han pogut estrenar "Les noces de Figaro" amb un èxit extraordinari. La Rosa i jo vam ser-hi a la pre-estrena, com a socis que som de la Fundació, i en vam sortir que ens queia la bava. Recordes aquella delícia que hi vam veure plegats i que es deia "Un dels darrers vespres de Carnaval"? Doncs aquí em penso que encara s'han superat. L'obra, tot i el seu marcat to de vodevil, té moments molt brillants d'allò que sembla passat de moda i que coneixem com a lluita de classes. Hi ha un monòleg del Figaro que fa que la gent es trenqui les mans

aplaudint. El dia que hi vam ser va ser molt emotiu perquè hi havien convidat la gent que feia vint-i-un anys havien estrenat l'obra, en la mateixa versió d'ara, d'en Francesc Nel·lo, a l'Aliança del Poble Nou. Entre ells hi havia un Ovidi Montllor més ganàpia, que ja no hauria pogut fer el paper de Cherubino. Per cert, que a la sortida vam parlar uns moments i el vaig felicitar pel nou disc que té a punt de sortir i que li ha patrocinat el govern d'Euskadi, per a vegonya de les nostres autoritats que disposant d'un canal de televisió -aviat seran dos- deixen morir la cançó sense oferir-li ni una sola plataforma per obrir-se al públic. Hi havia la Montserrat Roig, que també havia estrenat l'obra feia tants anys i que se n'amagava, perquè no volia aparèixer tan vella... La Roig em va dir que de la Conselleria li havien ofert vuit mil pessetes per un conte d'una vintena de pàgines, destinat a una publicació de cara a l'estranger per demostrar la vitalitat de la nostra cultura... N'hi ha per pixar-s'hi! El senyor Pujol, que quan fa un viatget a l'estranger es paga un seguici de més de cent persones -entre elles dos andoves que han fet un desfalc considerable i ara se'ls busca per tot el món...-, vol que els de sempre salvem la cultura a base de pensar sense cobrar. Hi ha un periodista que diu que el president s'estima més que desapareixi tot allò que no pot controlar o manipular. I la cançó i la literatura, per sort, encara no són controlables ni manipulables. La televisió, en canvi, sí: es destitueix tot aquell que no li dóna cova, i s'ha acabat. Per més que aquest gest és innecessari: els paguen tan bé, que els mateixos professionals procuren no caure en desgràcia pel compte que els té.

No cal dir com celebrem que ens enviïs una ambaixadora tan directa com la Glòria. Procurarem distreure-la del tràfec del curset en què prendrà part. Com que em penso que pel maig encara tindrem "Les noces de Fígaro" al Lliure, procurarem que no s'ho perdi. De passada, la Rosa i jo tindrem l'ocasió de tornar-les a veure. I si li interessa la música, la portarem al Palau i, si és possible -sempre hi ha problemes d'entrades- al Liceu. I... Bé, digues-li que no es preocupi, que no l'acapararem, però que compti amb nosaltres, tot i que no seria just segrestar-la de la gent més jove amb què es relacionarà. Que ens telefoni així que arribi. I li donaré un llibre per a tu: "L'anell dels nibelungs", que m'han publicat a Proa, en una col·lecció esplèndida. Les il·lustracions de la Maria Rius són sensacionals.

Per cert que fa pocs dies que el vam presentar, aquest llibre, als locals de l'Enciclopèdia, i quan anava a fer el meu paper, carregant-me els déus de tots els temps per la falta de sinceritat i per les trampes i enganyifes que de sempre han parat als mortals, em vaig adonar de l'ambient carca que em rodejava i vaig estar uns moments ben aturat. Em va costar de refer-me i vaig haver d'improvisar un discurset que em va sortir forçat i sincopat.

Ja tinc editor per al llibre que vaig presentar sense èxit al premi de què et vaig parlar. Sembla que sortirà el Dia del Llibre, si hi som a temps. M'agradaria que fos un èxit per... Bé, això m'agradaria sempre, però en aquesta ocasió encara més perquè els ho podria refregar pel nas a la gent de Cruïlla. Amb tot, no em dono per la pell i vull escriure'n un altre per al premi d'enguany. Tinc una espina que voldria treure'm del clatell.

La gent d'aquí seguim amb angoixa creixent les freqüents militarades dels argentins. N'hi ha per llançar el barret al foc! Tot això, a mi, que sóc potser conformista de mena, i que tinc bona memòria dels malaguanyats quaranta anys que vam patir, em fa treure el suc de la llibertat de què disposem. Ja sé que els independentistes radicals em cremarien, si llegissin això, però si les coses els anessin bé assistiríem esgarrifats a les trompades -amb sang, ben segur- que es clavarien entre ells. Aquí ja hauràs llegit què va passar el dia 14 de desembre: una vaga general com no n'hi havia hagut cap des dels anys vint, sembla... Va ser un èxit total, per més que molta gent, com jo mateix, anessin a treballar a peu. Hi vaig invertir una hora i mitja, però no vaig acceptar que les centrals sindicals no permetessin que hi hagués uns serveis mínims: no anava ni un metro, ni un autobús ni un taxi. Dies abans ho havia discutit amb els sindicalistes de l'empresa. L'excusa de la vaga, que era la posada en pràctica d'un pla d'ocupació juvenil, no es podia agafar ni amb pinces.

Pocs dies després, per Nadal, hi va haver unes vendes espectaculars i una exhibició econòmica considerable. Hi ha un nucli de gent que les passa magres, és cert, sobretot pel que fa als que no tenen feina, però en general hi ha un moviment de diner que gairebé m'esvera. Els sopars de cap d'any feien el ple a tots els restaurants i centres de diversió a uns preus que esgarrifien. Hi ha un increment del consum automobilístic terrible, amb una

matriculació incessant de cotxes nous de trinca que valen d'un milió i mig per amunt. Els pisos es venen com l'aigua. No t'ho exagero, Jordi, però es viu un moment d'eufòria econòmica que fa por. I els beneficis de la banca i, fins i tot, d'algunes empreses públiques, s'incrementa de mala manera. El líder de Comissions Obreres a la Caixa va tenir un dels primers Peugeotts d'importació que hi va haver a Barcelona. I no és demagògia, t'ho asseguro. En realitat, no sé ben bé com s'ho fan, però ho fan. I repeteixo que sé que hi ha uns sectors marginats que no poden aixecar el cap. I que m'esvera el futur d'una munió de vaillets de les escoles de suburbis que freqüento... Per això encara se'm va fer més difícil col.laborar en la vaga, ja que el motiu era el pla d'ocupació juvenil que, amb tots els defectes que podia tenir, intentava resoldre part dels problemes d'aquests vaillets... Mira, ara em penedeixo d'haver escrit tot el que t'acabo de dir, perquè la Rosa entra i em diu que és el mateix que en Pujol està explicant per la televisió. Hauré de revisar les meves opinions...!

Abans t'he parlat del Palau de la Música. La temporada passada ja ens hi vam abonar a sis concerts, la Rosa i jo. I aquest any hem repetit. De sempre que m'ha interessat, però ara feia molt de temps que em limitava a escoltar algun disc de tant en tant. La cosa havia començat a finals dels anys quaranta, quan anava als bancs del galliner a escoltar l'Orquestra Municipal que llavors dirigia l'Eduard Toldrà. Recordo que em costava una pesseta... M'agrada seure en aquella sala, escoltar i pensar. De tant en tant he de prendre alguna nota: ja he escrit un parell de contes sobre el que se m'acut mentre aquella colla treballa. Un dels músics és amic meu i em penso que em deixarà passar algun divendres al matí a veure -sentir, hauria de dir- algun dels assaigs. Estic segur que en trauré més matèria literària, com la d'aquell Suskind que ha escrit "El contrabaix".

Això ja s'ha allargat massa, tot i que t'havia dit que seria breu. Es la meva xerrameca incontinent, paral.lela al teu incontinent servei de traducció: em marejo quan em refregues pel nas el que acabers de fer, el que fas i el que t'espera. Chapeau un cop més. Això de "Wind in the Willows" supsoo que és el cèlebre "El vent entre els salzes", oi? No fa gaire que ho passaven per la televisió catalana en una versió anglesa de dibuixos animats o,

més aviat, amb una tècnica especial de ninots i dibuix. Els personatges eren molt tendres i estava ben allunyat dels ninots americans de trompada seca. M'agradarà tenir-lo així que surti! Ja t'hi pots lluir!

Fa temps i temps que no veig, ni sé res, de l'Antoni Serra. L'Ofèlia Dracs no està morta, però sí que ha hivernat. Tenim un llibre sobre trens en una via morta. I no és un acudit. La Maria Antònia Oliver les ha passat molt magres, ja ho saps. Un cop superat el principi d'hemiplèxia amb una estada de tres setmanes al Clínic, va arrebregar una trombo-flebitis que va obligar a una intervenció a les venes de la cama. Pel mig va morir el seu pare. I encara ha tingut algunes arrítmies que intrtanquil.litzen. Tenim la parella ben preocupada. I els seus amics també, és clar. Quan tingui ocasió de parlar-hi, els expressaré la teva solidaritat.

Ara ja només cal esperar que en Xavier us faci avis, i ja haureu complert tot un cicle en plena joventut i forma. Endavant!

Saluda ben afectuosament tota la família. Una forta abraçada del teu amic,

